

ОЗНАКИ

часу

SIGNS OF THE TIMES

№ 3 (75) 2012



БІБЛІЯ як історія

с. 4

Повернення Вавилона

с. 10

**Як відновити
розірвані стосунки**

с. 16

«У того, хто не знає свого минулого, немає майбутнього», – сказав Ірек Біккін, і мав рацію. Адже не дарма Сам Бог дав нам через пророків оповідь про історію нашого світу. Біблію можна без вагань назвати найкращою та найправдивішою історичною книгою у світі. Її не переписували «під себе» політики чи історики, вона дійшла до нас такою, якою її дав Бог. Історики та археологи вже давно погодилися з тим, що змальовані у Святому Письмі події є істинними, адже знайшли чимало доказів як у старовинних рукописах, так і в надрах землі. Сьогодні історія більшою мірою займається спростуванням біблійних пророцтв, навпаки – вона їх підтверджує. Та чи можна поклатися суто на археологічні та історичні знахідки? Що було б, якби жодних таких підтверджень не було? Чи вірили б ми Біблії, як Слово Божому? Це важливе запитання, відповідь на яке може дати кожний сам собі в глибині серця. Безперечно, історія дуже важлива, вона багато в чому прояснює й розкриває картину біблійних подій. Та чи можна ставити її вище за авторитет Писання – це ще питання. Цілком не заперечним є значний вплив історичних подій на життя сучасних людей.

«З історії ми черпаємо досвід, на основі досвіду утворюється найживіша частина нашого практичного розуму», – сказав видатний німецький історик Йоганн Готфрід Гердер. А й справді, гортаючи історичні книги, вивчаючи події минулих днів, помічаєш помилки й успіхи історичних особистостей, коли є своє життя?» – можете подумати ви. Так, історія до видатних історичних діячів, коли є своє життя?» – можете подумати ви. Так, історія кожної окремо взятої людини гідна мінімум декількох томів, оскільки всі ми різні й життя кожного винятково цікаве. Роздумуючи над своїми минулим, людиною також може зростати духовно, адже завдяки життєвим негараздам і прожитим рокам ми набуваємо досвіду. Дуже важливо зберігати в пам'яті видатні моменти життя, щоб потім вони були підтримкою в скрутну хвилину. Однак не слід впадати й в іншу крайність – жити виключно минулим, постійно переживаючи про невдачі, які давно минули. Це руйнує життя, а не будує.

У цьому номері ми будемо роздумувати про точки дотику Біблії й історії, про вплив історії на розвиток християнства, а також про одну цікаву особу, котра зробила великий внесок у літописання. Сподіваємося, цей матеріал буде корисним та цікавим не лише для любителів історії, але й для всіх охочих мати майбутнє.

З повагою, редакція журналу
«Ознаки часу»

З М І С Т

4 Біблія як історія
Вернер Келлер

6 Біблійна концепція філософії історії
О. Опарін

9 Свобода у Христі
Еллен Уайт

10 Повернення Вавилона
Р. Волкославський

13 Батько історії. Геродот

16 Як відновити розірвані стосунки

19 Довгий шлях до дому. Автобіографія
І. Ренковой

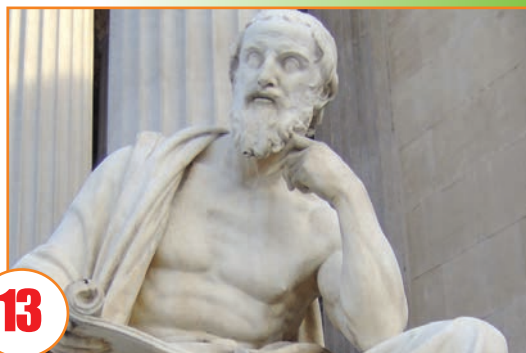
22 Поетична сторінка



6



10



13

Відповідальний за випуск
директор видавництва
Василь Джулай

Головний редактор
Лариса Качмар

Редакційна колегія:
В. В. Алексеєнко
Л. Т. Волощук
П. І. Кирилюк

Відповідальний редактор:
Марія Бадардінова

Коректура
Людмили Шаповал,
Інні Джердж

Художній редактор
Тетяна Романко

Верстка
Тетяни Романко

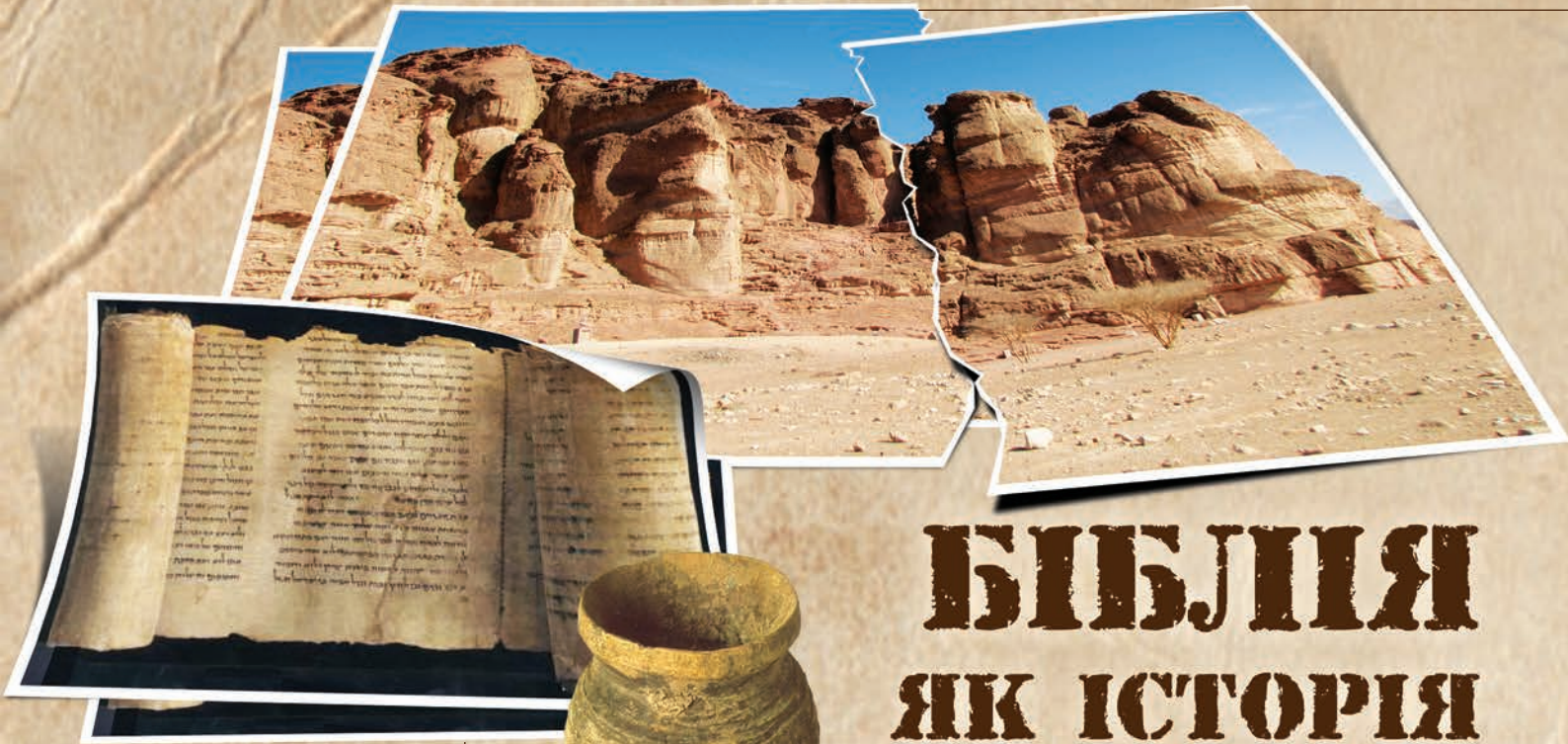
Відповідальна за друк
Тамара Грицюк

Реєстраційне свідоцтво
№ 51 KB від 10 вересня 1993 р.

Формат 60x84 1/8.
Папір крейдяний.
Офсетний друк. Ум. друк. арк. 1,8.
Наклад 2300 прим.
Видавництво «Джерело життя».

Адреса редакції:
04071, м. Київ,
вул. Лук'янівська, 9/10-а
Телефон: 428-84-38

© 2012, журнал
«Ознаки часу»



БІБЛІЯ ЯК ІСТОРІЯ

Вернер Келлер
Гамбург, вересень 1955 р.

Коли люди, котрі не займаються теологією, пишуть книги про Біблію, вони не надто часто надають читачеві право зажадати пояснень, яким чином вони зуміли досягнути цю тему. Як журналіст, упродовж багатьох років я цікавився тільки досягненнями сучасних наукових досліджень.

У

1950 році під час своєї звичайної поточної роботи я виявив звіти французьких археологів, професорів Парро і Шеффера, про розкопки, проведені в Марі й Угаріте. Виявилося, що на табличках, знайдених в Марі на Євфраті, містяться біблійні імена. У результаті цього оповіді про патріархів, які довгий час вважалися тільки релігійними легендами, несподівано були перенесені в історичну реальність. В Угаріте на Середземномор'ї докази ханаанського культу Ваала вперше стали очевидними. За випадковим збігом сувій Ісаї, виявлений у печері біля Мертвого моря, був датований дохристиянськими часами. Ці сенсаційні повідомлення (дійсно, зважаючи на важливість цих знахідок, не буде великим перебільшенням назвати їх сенсаційними) викликали бажання ближче познайомитися з біблійною археологією – найновішою і, в цілому, найменш вивченою галуззю в дослідженні стародавнього світу на той момент. Тому я вивчав усі можливі німецькі та зарубіжні джерела в пошуках досить чіткого й повного узагальнення результатів попередніх досліджень. Проте не знайшов нічого, адже шукати було нічого. Тоді я почав шукати джерела в бібліотеках різних країн

Найбільше щастя думаючої людини – розуміти доступне розумінню та покірливо шанувати непізнанне.

Гете

(у цій дещо детективній діяльності мені допомагав ентузіазм моєї дружини) і зібрав усі результати досліджень, які були на той час, із наукових робіт археологів-біблеїстів. Чим більше я заглиблювався в роботу, тим більше захоплюючою вона ставала.

Двері в історичний світ Старого Завіту були відкриті вже 1843 року французом Полем-Емілем Боттою. В процесі розкопок у Хорсабаде (Месопотамія) він несподівано зіткнувся з рельєфами часів асирійського царя Саргона II, який зруйнував Ізраїль і взяв у полон його жителів. Повідомлення про його походи стосуються також завоювання Самарії, що описується в Біблії.

Ось уже впродовж цілого століття американські, англійські, французькі й німецькі вчені проводять розкопки на Близькому Сході, в Месопотамії, Палестині та Єгипті. В усіх великих країнах були створені інститути й школи, де проводять саме такі дослідження. 1869 року з'явився Фонд дослідження Палестини, 1877 – Німецьке Палестинське Товариство, 1892 року – Домініканська Біблійна школа св. Етьєна. 1898 року утворилося Німецьке Східне Товариство, 1900 – американські школи дослідження Сходу й 1901 року – Німецький Протестантський Інститут археології.



Палестинські місцевості та міста, котрі часто згадуються в Біблії, знову привернули велику увагу. Під час розкопок вони виглядали саме так, як описуються в Слові Божому, і знаходилися саме в тих місцях, про які в ньому йдеться. У давніх написах і пам'ятках ми несподівано зустрічаємо все більше й більше персонажів Старого й Нового Завітів. На рельєфах тих часів зображені люди, яких ми раніше знали тільки по іменах. На монументальних зображеннях і скульптурах ми бачимо довгоносих хетів, струнких високих филистимлян, вишуканих ханаанських вождів на «залізних колісницях», які вселяли жах в серця ізраїльтян; лагідно усміхнених царів Марі – сучасників Авраама. За минулі тисячоліття асирійські царі не втратили своєї лютості і, як і до цього, виглядають жахливо: Тиглатпаласар III, відомий в Старому Завіті як «Пул»; Синахериб, який зруйнував Лахиш і захопив Єрусалим; Асархаддон, котрий закував у ланцюги царя Манасію, та Ашшурбаніпал – «Аспафар, великий і славний» із книги Ездри.

Вчені пробудили від вікового сну всесвітньовідомий Вавилон біблійної історії з його легендарною вежею так само, як і Ніневію та Нимруд (у минулому Калах), Ашшур і Фіви, які пророки називали Но-Амон. У дельті Нілу археологи виявили міста Пітом і Пер-Рамсез, де ниділи в рабстві древні євреї. Розкопки свідчать про пожежі та руйнування, що супроводжували переможні походи синів Ізраїлю на Ханаан. У Гіві археологи знайшли давню фортецю Саула, стіни якої досі зберігають відгомони Давидової арфи. В Мегіддо вчені знайшли величезні стайні царя Соломона, котрий мав «дванадцять тисяч вершників». Немов зійшли зі сторінок Нового Завіту й постали перед нами палацові спорудження царя Ірода. У самому центрі Старого Єрусалима було знайдено кам'яний поміст, на якому Ісус стояв перед Пілатом, як сказано в Євангелії від Івана. Ассиріологи розшифрували записані на вавилонських астрономічних табличках точні дати, коли спостерігали зірку Віфлеєма. Ці відкриття захоплюють дух, їх значимість неможливо досягнути відразу.

Вони змусили нас змінити наш погляд на Біблію. Багато подій, які раніше вважалися «релігійними легендами», набули статусу історичних фактів. Результати досліджень часто співпадали в деталях з біблійними оповідями. Вони не лише підтверджували їх, але й висвітлювали історичне підґрунтя Старого Завіту та Євангелія. Долі ізраїльтян, виявилось, вплетені в яскраве

Жодна книга за всю історію людства не мала такого революційного вирішального впливу на розвиток західного світу, такого широкого світового визнання, як Книга книг – Біблія. До 1955 року вона була перекладена 1200, а до 1979 року – 1600 мовами й діалектами, і немає сумнівів, що впродовж усієї історії двотисячоліття її тріумфальна хода тільки набуває розвитку.

барвисте полотно повсякденного життя тих століть і залучені в політичні, культурні й економічні розбіжності народів та імперій, які боролися за владу в Месопотамії та на Нілі. Від цієї боротьби жителі крихітної «буферної» держави Палестини так і не змогли повністю звільнитися упродовж понад двох тисяч років.

Існувала думка, котра побутує й нині, що Біблія – це лише історія спасіння людини, гарантія, що підтверджує віру християн. Але виявилось, що в той же час ця Книга розповідає про події, які справді відбувалися. Не можна заперечувати, що в цьому сенсі вона обмежена: адже єврейський народ писав свою історію, зважаючи на свої стосунки з Яхве, тобто з точки зору своєї провини й спокути. Проте події, згадані в Біблії, є історичними фактами й зафіксовані в ній із вражаючою точністю.

Завдяки знахідкам археологів багато біблійних епізодів стали зрозумілишими. Існують, звичайно, теологічні прозріння, про які можна судити лише в термінах Слова Божого. Професор Андре Парро, всесвітньо відомий французький археолог, зауважив: «Як ми зможемо зрозуміти Слово, якщо

не розглядатимемо його в правильному хронологічному, історичному й географічному контекстах?»

До певного часу свідчення про ці дивовижні відкриття були надбанням лише вузького кола вчених. Приблизно 100 років тому берлінський професор Фрідріх Деліцш запитував: «Навіщо витрачати сили на вивчення цих далеких, безплідних і небезпечних земель? До чого всі ці дорогі пошуки серед кам'яних уламків минулих століть, якщо ми знаємо, що не знайдемо там ні золота, ні срібла? До чого божевільні перегони змагань між різними країнами через контроль над цими сумовитими пагорбами задля сумнівного успіху розкопок?» Німецький вчений Густав Далман дав йому гідну відповідь із самого Єрусалима, висловивши сподівання, що одного разу «увесь досвід знань археологів і всі їхні наукові праці успішно використовуватимуться й допоможуть вирішити нагальні проблеми школи та церкви». Проте надія на це все ж до певного часу залишалася несправдженою.

Професор О. А. Опарін

Питання філософії історії, незважаючи на їхню уявну академічність, привертають сьогодні увагу, нехай іноді й неусвідомлено, практично кожної людини.

Так, сьогодні в нашому світі існує безліч держав: великих і малих, сильних і слабких, таких, що мають довгу й дуже нетривалу історію. Чому ж одні з них стали великими, а інші нідіють, чим пояснити специфіку культурної відмінності різних держав, яка іноді є взаємовиключаючою? Водночас останні події, які відбуваються в нашому світі з неймовірною швидкістю, починаючи від краху світової комуністичної системи, терактів 11 вересня в США, глобальної економічної кризи, протистояння, фактично, вже атомного, сходу й заходу, крах традиційних інститутів сім'ї та шлюбу, небачені природні катаклізми змушують людей замислитися над питанням, як це пояснити? Куди нас веде історія? Чи є зв'язок між релігією та історією?

У різні часи філософи стародавнього світу, Середньовіччя, нового й новітнього часу, сходу та заходу шукали відповідь на одвічні запитання: що знаходиться в основі історичних подій, які механізми історії, її пружини, яка, зрештою, філософія історії? Бо, знайшовши відповідь на ці запитання, багато що б вдалося, якщо хоч і не вирішити, то принаймні зрозуміти [1].



БІБЛІЙНА КОНЦЕПЦІЯ ФІЛОСОФІЇ ІСТОРІЇ

«У Платона й Аристотеля немає філософії історії. Філософія історії починається в давньому Ізраїлі у об'явленні Бога, в історії, у свідомості пророків.

М. Бердяєв

Одні намагалися відповісти на ці запитання то з точки зору соціально-економічних відносин (Маркс, Ленін), інші – з погляду географічного розташування держав і народів та, зокрема, близькості до них річок і морів (Мечников), то з точки зору расової теорії (Блаватська, Гітлер).

Ці теорії філософії історії змінювали одна одну, іноді доповнюючи, а інколи – вступаючи в антагоністичні відносини. Одні з них панували над умами людей трохи більше, інші – трохи менше, але об'єднав їх усіх шлях у небуття. Звичайно, кожна з них залишила свій певний слід в історії філософії та людської думки [2]. Але жодна з них, намагаючись розкрити філософію історії з різних, а частіше за замовленням пануючої ідеології або просто абстрактних концепцій, не розкрила головного: що ж управляє історією? І на користь цього свідчить крах самих цих філософських концепцій, чи то через загибель ідеології, смерть її автора чи дискредитації її подальшими історичними подіями.

І з їх відходом все виразніше й виразніше оприявнювалося, що найголовнішим чинником, який визначає долю розвитку народу, країни, є та релігія, яку сповідує цей народ. Саме синтоїзм зробив Японію – Японією, конфуціанство – Китай Китаєм, індуїзм і буддизм – Індію Індією, католицизм – Польщу, Італію і країни Латинської Америки, а протестантизм створив США, Канаду, Німеччину, Великобританію, Швецію, Норвегію.

У зв'язку з цим особливу увагу привертає біблійна концепція філософії історії [3]. По-перше, тому, що вона є найдавнішою з-поміж існуючих, як це добре продемонстрував ще Бердяєв [4], по-друге, найтривалішою за своїм існуванням. По-третє, через її нерозривний зв'язок із подіями всесвітньої історії, які ілюструють її тези. По-четверте, вона мала найбільший вплив на розвиток людства (згадаймо хоча б світове літочислення, безпосередньо пов'язане з Біблією, мільярдні накладі самої Біблії, кількість коментарів і дискусій довкола неї), і саме протестантські країни, котрі взяли її за основу своїх законодавств, сьогодні є найрозвиненішими й передовими. По-п'яте, це поєднання у біблійній концепції філософії історії суто академічних питань і проблем із повсякденним життям окремо взятої людини.

Отож, яка ж біблійна концепція філософії історії, її основні напрями?

1.

В основі цієї концепції – Закон Божий, або Десятислів'я (Вих. 20 розділ). При цьому Біблія стверджує, що, дотримуючись цих заповідей, людина матиме все: щастя, мир і спокій: «Підсумок усього почутого: Бога бійся, й чини Його заповіді, бо належить це кожній людині!» (Еккл. 12:13). І дійсно, уважно вчитуючись у ці заповіді, ми бачимо, що вони містять не лише зовнішні, але й внутрішні принципи, дотримання яких формує основи для побудови міцного фундаменту як життя окремої людини, як сім'ї, так і держави. Це унікальний Закон, який продовжує таким залишатися, незважаючи на вмілі спроби, передусім атеїстів, прирівняти його до законів Хаммурапі, то Будди. Водночас Біблія каже: «Коли край провиниться, то має багато володарів...» (Прип. 28:2). На прикладі нашої країни, котра пережила жахи двох світових воєн, громадянської війни, репресій 30-х років, ми добре бачимо виконання цього принципу. Країна, яка відступила від Біблії, від Божого Закону, приречена. Це ж ми бачимо на прикладі цивілізацій стародавнього світу – Ассирії, Вавилону, Єгипту [5], і тому не випадково провідними світовими країнами сьогодні є країни Західної Європи і США, які свого часу за основу своїх законодавств і Конституцій взяли біблійні принципи. До речі, завдяки цьому, приміром, Конституція США залишається практично незмінною понад двісті років.

Куди нас веде історія?

Чи є зв'язок між релігією та історією?

Що знаходиться в основі історичних подій, які механізми історії, її пружини, яка, зрештою, філософія історії?

2. Друга теза біблійної концепції полягає в затвердженні обмеженості людських можливостей і залежності людини від Бога: «Нема мудрости, ані розуму, ані ради насупроти Господа» (Прип. 21:30). Усі спроби й гасла на кшталт «Ми ковали свого щастя» та «Людина – це звучить гордо», розбилися вщент. І їх гіркою спадщиною, починаючи від «повернення річок назад» до побудови «міста щастя», ми «користуємося» й сьогодні.

Усі події у світі відбуваються не за капризу ми людей, а по волі Всемогутнього Бога, як стверджує Біблія (Дан. 4:32).

Досліджуючи літописи історії людства, на перший погляд, створюється враження, що процвітання народів, підвищення й крах держав здійснюються по волі людини. Але в Слові Божому, де завіса часу піднята, ми бачимо, як при всіх людських прагненнях, могутності й бажанні, знаряддя Всемогутнього безшумно та терпляче виконують Його Особисту волю. Долі народів і держав залежать від їхнього ставлення до Бога та Його Закону. Владу, яку має кожен земний володар, дає йому Небо, і успіх його залежить від того, як він використовує отримані можливості. Звертаючись до кожного монарха, Божественний страж говорить: «Я тебе підперізую, хоч ти не знаєш Мене...» (Ісаї 45:5).

Правильно розуміти, що «праведність люд підіймає», що «трон зміцнюється справедливістю» і що «трона свого він підтримує милістю», визнати дію цих принципів у вияві Його сили, Того, Хто скидає царів і руйнує царства, означає розуміти філософію історії [3]. Це узагальнення висловлювань відомої дослідниці християнства й Біблії Е. Уайт (1827–1915) добре ілюструє цю тезу.

4. По-четверте, біблійна концепція філософії історії говорить, що всі історичні події, їхні механізми й причини обумовлені Великою боротьбою добра і зла, Христа й сатани, яка триває упродовж усієї людської історії. Біблія показує Бога, котрий не абстрактно спостерігає за Своїм творінням, як говорили численні філософські дійстичні школи, чи не виразно розчинений у своєму творінні, як стверджували пантеїсти. Ні, Біблія показує Бога як Живого Бога історії, який віддав заради спасіння людей Свого Сина. Без Бога, як зауважує Біблія, без виконання Його заповітів, Його Слова неможливо в принципі побудувати щасливе суспільство.

3. Біблійна концепція висуває закон посіву та Скоєне зло не лише не може бути нічим виправдане, але рано чи пізно дасть свої страшні сходи. Як з цим не поєднуються тези інших філософій: «Зажеңімо людство залізною рукою до щастя», тези про історичну перевагу однієї раси над іншою, Священну війну як невід'ємний двигун історії, нирвану, в якій починається та закінчується історія тощо! Упродовж століть люди намагалися спростувати цей біблійний філософський закон посіву та жнив, але історія невблаганно підтверджувала його.

Отож, сьогодні ми живемо в століття, яке прийнято називати пост-модерном, коли взагалі не вітаються будь-які норми чи тези. Сама людина виробляє для себе свою систему цінностей, меж дозволеного, понять добре й погано. І визнаючи, безумовно, право вибору кожної людини, яке, до речі, прозвучало в Біблії і Його дав Бог, можливо, варто замислитися й запитати себе, чи це скрутне становище, в якому ми сьогодні перебуваємо, не сформували ми самі, наші людські погляди, вчення, і що, можливо, сьогодні дійсно настав час знову звернутися до Біблії, цієї Книги, і до її розуміння філософії історії...

Література:

1. Бердяев Н. Смысл истории. Берлин, 1923.
2. Ясперс К. Смысл и назначение истории. Москва: Республика, 1994.
3. Уайт Е. Великая борьба. Киев: Вісник миру, 1993.
4. Бердяев Н. Философия свободы. Москва, 1911.
5. Кареев Н. И. Общий ход всемирной истории. Москва: Наука, 1983.

Е. Уайт

«Христос визволив нас для свободи, тож стійте в ній і не впрягайтеся знову в ярмо рабства» (Гал. 5:1).

СВОБОДА

у Христі

Від початку Бог підпорядкував людину закону як обов'язковій умові самого її існування. Вона була підданою Божественного царства, а без Закону жодне царство неможливе...

Бог всемогутній, всезнаючий, незмінний. У Нього немає кривих шляхів. Його закон це істина, незмінна, вічна істина. Його заповіді відповідають Його характеру. Але сатана подає їх у неправдивому світлі. Спостворюючи їх, він прагне створити в людей недоброзичливе уявлення про Законодавця. Упродовж усього свого заколоту він намагається зображувати Бога несправедливим тираном...

Неслухняність Адама призвела до того, що кожна людина стала порушником закону, котрий продався гріху. Якщо він не покається й не навернеться, то перебуватиме в рабстві закону, слугуючи сатані, піддаючись зваблюванню ворога та повстаючи проти заповідей Ієгови. Людина отримує виправдання через досконале дотримання вимог Закону. А така слух-

няність можлива лише за допомогою віри в Христа. Люди можуть розуміти духовність Закону, вони можуть усвідомлювати його здатність виявляти гріх, але вони безсилі проти сатанинської сили і зваблювань, якщо не приймають спокутування, здійсненого для них примирливою жертвою Христа – нашого Спасителя, нашого Примирителя з Богом.

Хто вірить у Христа й дотримується Його заповідей, той вже не в поневоленні Божого Закону, бо для вірних і слухняних це закон не рабства, але свободи. Хто вірить у Христа, хто покладається на силу воскреслого Спасителя, котрий зазнав покарання, призначеного для грішника, хто чинить опір спокусі й у нечесті наслідуює зразок, поданий Христовим життям, той через віру в спокутну жертву Христа стане причасником Божественної природи, уникаючи пануючого у світі розтління хтивістю. Кожен, хто вірою дотримується Божих заповідей, здобуде святість, в якій знаходився Адам до свого падіння.

Р. Волкославський

У сучасної людини є тільки один ключ для розкриття сенсу історичних подій, що відбуваються. І цей ключ, переданий з Неба, – вічне Слово Боже – Біблія.



ПОВЕРНЕННЯ ВАВИЛОНА

У центрі Європи знаходиться будівля, символізм якої примушує сьогодні замислитися багатьох розумних людей. Ця будівля – Європарламент у Страсбурзі. Своім зовнішнім виглядом вона нагадує недобудовану Вавилонську вежу. Мимохіть виникає запитання: чи справді сучасна світова спільнота повторює Богоборчий, свідомо приречений на занепад досвід будівельників Вавилонської вежі, чи створення Нового світового

ладу – воістину позитивне явище в історії всього людства?

Спробуємо знайти відповідь у біблійній історії, зазирнувши у віддалені та вдвляючись у нинішні часи. Як відомо, після потопу нащадки Ноя вирішили побудувати вежу до неба – як вони самі визначили: «вчинімо для себе ймення». Але Бог змішав їхні мови, вони перестали розуміти одне одного, будівництво вежі не завершилося (слово Вавилон і означає змішання).

В основі цього людського проекту була не Божя воля. Це був вибір власного шляху, вибір, підґрунтям якого стало самозвеличення та самовизначення. Будівельники вежі не довіряли Богові – мета її спорудження: зробити собі притулок на випадок потопу, щоб врятуватися своїми силами. Вони також мали намір створити монархічну форму правління, щоб потім підпорядкувати собі всю землю.



Коли людина у власних очах сама собі бог або сама обирає, кому поклонитися, її непомірне «его» виявляється в підпорядкуванні та використанні інших людей менш або більш жорсткими методами.



Ось істинна суть задуму, який втілювався згодом упродовж усіх століть.

Основна тенденція історії – побудова імперій, які мають хижацький характер (недаремно в книзі Даниїла головні імперії дохристиянського та християнського світу символічно представлені хижими звірами). І не менш важлива закономірність: всі імперії рано чи пізно зазнають краху. Можна сказати, що дорога історії вся на уламках великих цивілізацій, цей шлях простежується від Вавилонської вежі й до наших днів. У біблійній історії тричі з'являється образ Вавилону: Вавилонська вежа, Вавилонська імперія (епоха розквіту – VII–VI ст. до н. е.) зі столицею Вавилоном. Про всесвітній Вавилон останніх часів неодноразово згадується в Новому Завіті.

Роздумуючи про падіння колись величного Вавилону, Гегель сумно вигукнув: «Що залишилося нині від цього могутнього колись міста? Жалюгідний скелет! Що залишилося від великого царства? Палади царів заселили дикі звірі... Такий результат справ людських? Так зводяться нанівець держави й народи?»

Могутній Вавилон в епоху його розквіту (VII–VI ст. до н. е.) був «красою царств і пишнотою халдейської гордості», туди стікалися багатства скорених народів і звідти народи Сходу отримували знання з астрології, магії, медицини та інших галузей науки й культури. Вавилон був законодавцем у питаннях вірувань, моральності, звичаїв, смаків і моди для сусідніх народів.

Та все ж ця потужна імперія померла, як передбачали за часів її могутності великі біблійні пророки: Ісаї, Єремія, Даниїл, Єзекіїль. Немов спростовуючи це пророцтво про вічне спустошення Вавилону, Саддам Хусейн спробував відбудувати меморіальний комплекс давнього Вавилону, але дві останні війни в Іраку перешкодили це здійснити – будівництво, яке він розпочав, також перетворилося на руїни.

Що ж заповідав сучасним народам похований під пісками давній центр магії, чаклунства й астрології? Яке прокляття наклав він на хід подальшої історії? Чому знову й знову в житті нових могутніх імперій – Мідо-Персії, Греції, Рима, котрі з'являлися після нього, і навіть Візантії, а також середньовічної й сучасної Європи – поставала в минулому та постає сьогодні тінь Вавилонської моделі правління світом?

Відомо, що кожна подія сама по собі є неповторною, неповторна також індивідуальність кожної людини, унікальність кожного народу, кожної великої чи малої цивілізації. Неповторна кожна мить життя, а також увесь наш світ. До цього й зводиться

цінність буття, і в цьому можна прочитати первинний задум Божий, що дав початок усьому живому. З іншого боку, як у світі природи багато що повторюється – день і ніч, пори року, так повторюються подібні ситуації в історії, повторюються типологічно подібні історичні епохи, з'являються типологічно подібні особистості. Це поєднання неповторного та повторюваного свідчить про те, що людство отримало певний урок від вищої сили, який дуже важко засвоїти. Суть цього уроку не розкривається ні за допомогою наукових, ні філософських методів, його можна досягнути лише за допомогою віри в Боже об'явлення, про котре йдеться в Біблії.

Повертаючись до питання про унікальність давнього Вавилону, який мав свій час розквіту, свій історичний шанс, свої відкриття та свої безперечні заслуги й досягнення в різних сферах людської діяльності, передані наступним поколінням, ми не можемо запліснити очі на те, що спричинило його падіння й на те, на що Вавилон «хворів» і чим «заразив» подальші цивілізації.

Розпочнімо з того, що релігійна влада у Вавилоні межувала з державною і навіть перевищувала останню (схема, яка особливо наочно виявилася згодом в культі верховних жерців – імператорів Рима, а також в середні віки, коли влада папи височіла над монархами Європи). Сама ж релігія не заперечувала буття Божого. У давніх записах вавилонських жерців збереглися елементи Божественних істин про створення світу, про гріхопадіння людини, про Всесвітній потоп тощо, але релігійні вірування вавилонян були змішенням давніх істин з міфами, магією – елементами язичницького таємного знання та ідолопоклонства. Так само робили й вавилонські змішувальниці, квартали котрих знаходилися біля воріт Вавилону: вони торгували винними коктейлями, в яких старе добре вино змішували з приправами, що викликають галюцинації, хтивість, безчинство.

Чотирма стовпами державної системи Вавилону були деспотичне правління, котре підтримувала (й очолювала) язичницька релігія, магія та окультизм, які проникали в усі сфери життя (побут, релігію, науку), а також культ грошей і боргове рабство, що нав'язувалося лихварями.



«Хто має вуха, нехай слухає».

Ця складна й витончена система поневолення людської особистості мала в собі частки розпаду, які, подібно до гнилі, що руйнує плід, зсередини підточували засади імперії. У чому ж це виявлялося? У порушенні простих і чітких Десяти Заповідей Закону Божого, в небажанні коритися Божій волі.

Державний деспотизм – в якому б вигляді він не виявлявся і в який би час він не виникав – завжди зростає на основі порушення Першої Заповіді, коли людське «я» протиставляє себе Богові («Я Господь Бог твій... Хай не буде тобі інших богів передо Мною» (Вих. 20:2, 3)).

Коли людина у власних очах сама собі бог або сама обирає, кому поклонятися, її непомірне «его» виявляється в підпорядкуванні та використанні інших людей менш або більш жорсткими методами.

Культ особистості «божественних» цезарів рабовласницького Рима й культи особистостей вождів розвинутого соціалізму мають одну й ту ж аморальну платформу: це егоцентризм, який висуває згубний для людства принцип самозвеличення й самовизначення (згадаймо досвід будівельників Вавилонської вежі). Саме тому рабовласництво та ідолопоклонство –

дві незмінні складові багатьох цивілізацій старовини – пов'язували кожну людську особистість подвійними путами, як говорив про це історик М. Карєв, «...путами релігійного догматизму й державного деспотизму».

Упродовж всіх часів ворог роду людського прагнув створити релігійно-державний союз, який би скував людську особистість, а також суспільство цими двома ланцюгами. Усі світові системи (імперії) будувалися ним з тією метою, щоб поневолити людський рід головним чином духовно й соціально та протиставити його Богові. Цю універсальну систему поневолення людини особливо чітко показано в книзі Об'явлення, в 17-му розділі, де зображена жінка, котра сидить на червоній звірині з сімома головами й десятьма рогами.

Ця система, що йменується «Вавилон великий», матиме глобальний вплив і владу над усіма народами й племенами.

На відміну від колишніх імперій, які створювалися за допомогою мечів і війни, Новий світовий лад здійснює свою загарбницьку політику іншими способами: його істинні мотиви приховані за добрими намірами: разом, об'єднавши зусилля, світ зможе вирішити екологічні, економічні й інші глобальні проблеми. Його девіз – «світ і безпека» (див. 1 Фес. 5: 2, 3).

Сьогодні провідні політичні та релігійні лідери світу все частіше висловлюють нав'язливу ідею про необхідність єдиного політичного управління всим світом; вони переконані, що тим спасають рід людський від усіх нинішніх і прийдешніх бід. Вони дійсно мають добрі наміри, але, як каже старе мудре прислів'я, «добрими намірами вимощена дорога в пекло». Вони дуже осмислено й науково обґрунтовують необхідність побудови глобальної «Вавилонської вежі» цього разу не з глиняної цегли, перев'язаної соломкою, але з міжнародних документів, угод і зобов'язань, гарантій на рівні ООН.

Зовсім нещодавно Папа Римський запропонував учасникам Саміту, що відбувся в Італії в липні 2009 року, створити Світовий уряд (важко не помітити в цьому релігійний протекціонізм по відношенню до державних лідерів світу). Відбувається також становлення папоцентричної міжрелігійної системи

в проєкті Організації Об'єднаних Релігій (ООР) та Екуменічного руху.

Сьогодні вавилонське змішання виявляється в проникненні всіх видів окультизму й спиритизму в громадське й приватне життя, в науку та культуру. Засоби масової інформації заповнили астрологічні пророцтва, виступи екстрасенсів, ворожок, магів, і більшість людей, не вагаючись, довіряють їм своє життя, здоров'я, розум, звертаючись за допомогою до темних сил.

Давній Вавилон проводив загарбницький зовнішньополітичний курс, завойовуючи навколишні народи, підпорядковуючи їх собі та привласнюючи їхні багатства.

Сучасний Вавилон також концентрує фінансовий капітал. На наших очах боргова доларова петля запланованої фінансової кризи була кинута на весь світ, унаслідок чого більшість населення Землі катастрофічно убожіє, і лише «золота верхівка» фінансового світу примножує свої і без того непомірні багатства. Збувається те, що пророко передбачив Джон Адамс: «Рабство можна нав'язати двома способами: мечем або боргами».

Бог, знаючи досконало про неприборканість людської зарозумілості, передбачав і провістив те, чим завершиться епоха глобалізації: Він бачив, що останнє покоління людей організоване й визнає всесвітню диктатуру «звіра» (Об'явлення, 13 розділ). Він бачив, що людство пов'яже псевдорелігійний союз, централізоване політичне управління з єдиним економічним простором, загипнотизованим неправдивими чудесами окультизму. Вавилон повертається. Усі чотири стовпи давнього Вавилону споруджуються на наших очах, і він завойовує одну позицію за іншою.

У сучасної людини є тільки один ключ для розкриття сенсу історичних подій, що відбуваються. І цей ключ, переданий з Неба, – вічне Слово Боже – Біблія.

Христос каже: «Хто має вуха, нехай слухає». Біблія не просто богослужбова, ритуальна книга, на якій присягають патріархи й президенти. Вона істинний путівник історії. Чи не пора визнати разом з Григорієм Сковородою, що вона є Хлібом життя, що вона може умудрити кожного правдошукача та спасти від влади Вавилону і для вічності, бо в усі часи людина має витримати випробування на дотримання Заповідей Божих і спасатися вірою.

Підготувала
Марія Бадардінова

ГЕРОДОТ



Батько історії

(близько 484 – близько 425 до н. е.)

Давньогрецький історик, прозваний «батьком історії». Один із перших учених-мандрівників. Для написання своєї знаменитої «Історії» об'їхав усі відомі країни свого часу: Грецію, Південну Італію, Малу Азію, Єгипет, Вавилонію, Персію, відвідав більшість островів Середземного моря, побував на Чорному морі, в Криму (аж до Херсонеса) і в країні скіфів. Автор творів, присвячених опису грецько-перських воєн з викладом історії держави Ахеменідів, Єгипту та ін., перший описав життя й побут скіфів.

Геродота називають батьком історії. Не менш справедливо було б назвати його також батьком географії. У знаменитій «Історії» він представив своїм читачам увесь Старий Світ – відомий, невідомий, а іноді й вигаданий, – усі три старі країни світу, які йому були відомі. Він пише: «Я, утім, не розумію, чому єдиній землі дали три різні назви». Ці три назви – Європа, Азія та Лівія (себто Африка). Америку відкриють в XV столітті.

Геродот народився близько 484 року до нашої ери в малоазійському місті Галікарнасі. Він походив з багатой та знатної родини, котра мала великі торгові зв'язки.

464 року до н.е. Геродот вирушає в подорож. Він мріє дізнатися про інші, значно могутніші народи, деякі з них мали більш давню цивілізацію, ніж греки. Його, окрім того, захоплює різноманітність та дивина звичаїв чужоземного світу. Саме це спонукало його розповісти історію персидських воєн як велике дослідження про всі народи, котрі на-

падали на Грецію, про які греки в той час ще мало що знали.

Маршрут його єгипетської подорожі, здійсненої в період розливу Нілу, вдалося відновити цілком. Він піднявся вгору по Нілу до Елефантини (Ассуана), крайнього кордону Стародавнього Єгипту, що проходив поблизу першого порогу. Це складає тисячу кілометрів шляху. На сході Геродот дістався, щонайменше, Вавилону, віддаленого від Егейського моря на дві тисячі кілометрів, можливо, навіть, він дійшов до Сузи, проте це лише припущення. На півночі Геродот відвідав грецькі колонії, засновані на Чорноморському узбережжі (територія сучасної України). Можливо, навіть, він піднімався вгору нижньою течією однієї з великих річок українських степів, а саме Дніпром, або Борисфеном, аж до Київської області. Зрештою, на заході Геродот побував у Південній Італії, де брав участь у заснуванні грецької колонії. Він відвідав нинішню Кіренаїку і, поза сумнівом, нинішню Тріполітанію.



Чита-
чам, які
майже ні-
чого не знали
про країни, звідки
він повертався, можна

було розповідати що завгодно, але Геродот не піддався цій спокусі, якій піддавалися всі інші мандрівники. Він багато подорожував, вирушав у дуже далекі краї, щоб дістати перевірені відомості. Автор обстежував землю на власні очі й власними ногами, безперечно, багато їздив верхи на коні або на ослові, часто плавав на човнах.

Свою «кругосвітню» подорож Геродот розпочав з Вавилонії, де побачив велике місто Вавилон. Історик описує його як дуже велике місто. Це було найбільше місто, яке він бачив, і найграндіозніше у стародавньому світі тієї епохи. Він розповідає про прямі вулиці, що перетиналися під прямим кутом, милується трьох- і чотирьохповерховими будинками, яких не було в його країні. Він знає про дві паралельні стіни, побудовані Навуходоносором.

Вивчивши Вавилон, Геродот подався в Персію. Оскільки метою його подорожі було зібрати точні відомості про тривалі грецько-перські війни, він відвідав ті місця, де відбувалися ці війни, щоб отримати на місці всі необхідні йому подробиці. Цю частину своєї історії Геродот розпочинає з опису звичаїв персів. Вони, на відміну від інших народів, не надавали своїм богам людської форми, не споруджували на їхню честь ні храмів, ні жертовників, задовольняючись виконанням релігійних обрядів на вершинах гір.

Геродоту належить перший опис Скіфії та народів, які її насе-

ляють, що дійшов до нас. Він складений частково за особистими спостереженнями, але, в основному, за розпитуваннями досвідчених осіб з числа місцевих грецьких колоністів (немає доказів, що Геродот побував у кримських, а тим більше в приазовських містах). Характеристику скіфських річок Геродот починає з Істра, який «тече через усю Європу, витікаючи з землі кельтів». Він вважає Істр найбільшою з відомих річок, до того ж завжди повноводною, влітку й зимою. Після Істру найбільша річка – Борисфен. Геродот правильно зазначає, що тече вона з півночі, але нічого не говорить про дніпровські пороги, отже, не знає про них. Мандрівник передає багато міфів про походження скіфського народу. Опис Скіфії він закінчує розповіддю про шлюби скіфів з войовничими жінками з племені амазонок, чим і можна, на його думку, пояснити скіфський звичай, який полягає в тому, що дівчина не може вийти заміж, поки не вб'є ворога.

Геродот, безперечно, обійшов усі західні береги Чорного моря від гирла Дністра до Босфору і, ймовірно, велику частину узбережжя Балканського півострова (окрім Адріатичного), пройшовши в цілому приблизно 3000 кілометрів. Але невідомо, коли і як він подорожував. Геродот досить добре знав південне узбережжя Пашаелі (північний берег Мармурового моря), вірно охарактеризував Босфор, Мармурове море й протоку Геллеспонт. Він об'їхав північне й західне узбережжя Егейського моря і надав відомості про Галлипольський півострів. Перші – нехай побіжні, але вірні – вказівки на рельєф Пелопоннесу та східного узбережжя Балканського півострова, що дійшли до нас, також надав Геродот. Внутрішніх же частин півострова він не торкнувся: відомості про них, дуже скупі, отримані шляхом опитування.

Подорожі Геродота охопили й Північно-Східну Африку: він побував у Кірені, а 448 чи 447 року до н. е. піднявся по Нілу до острова Елефантина. Його опис цієї частини материка – суміш опитувальних відомостей і особистих вражень – перша характеристика рельєфу й гідрографії Стародавнього Єгипту та територій, що знаходяться західніше. Використовуючи відомості єгипетських жерців, він перший описує Сахару: на південь від низинного узбережжя між Єгиптом і Гібралтаром простяглася горбиста піщана пустеля.

*«Я, мудрість,
живу разом з розумом
і знаходжу пізнання розважнє»
(Прим. 8:12).*

З-поміж усіх побачених ним країн Єгипет, звичайно, найповніше втілював те поєднання історії та географії, які йому хотілося бачити справжніми і в той же час дивовижними. Геродот прагне розгадати подвійну таємницю джерел і повеней Нілу. Він намагався зібрати достовірну інформацію, але дізнався дуже мало. Інтерпретуючи ці вісті, він надає верхньому Нілу широтний напрям течії, тобто відомості про річку Нігер переносить на Ніл, упевнений, що всяка велика річка з крокодилами є Нілом. Геродот перший дав короткі достовірні відомості про Куш – країну «довговічних ефіопів» (давнє царство Судану).

Він заходить у майстерню бальзамувальника, цікавиться всіма подробицями його ремесла й вартістю різних процедур. У храмах Геродот просить перекласти йому написи, розпитує жерців про історію фараонів. Він присутній на релігійних святах єгиптян, захоплюється барвистістю одягу та формою зачісок. Так само в Єгипті Геродота зацікавила безліч дивних і священних тварин. Він дуже любить складати описи тварин. У екзотичній фауні його цікавить частково дивина зовнішнього вигляду й поведінки тварин, але ще більше характер зв'язків, які виникли між людиною та тваринами. Цей взаємозв'язок в Єгипті значно тісніший, ніж у Греції, і накладає на людину незвичайні зобов'язання. Геродот замислюється над «договором», укладеним між єгиптянином та кішкою, ібісом і крокодилом, і його дослідження дозволяють йому зробити вражаючі відкриття не відносно тварини, а щодо людини.

Мандрівник з надзвичайним задоволенням збирає відомості про дивовижні обряди. Його картину Єгипту, якою б дивовижною чи неповною вона не була, все ж здебільшого підтверджують сучасні історики або ж принаймні вважають правдоподібною.

Перераховуючи народи, котрі мешкають в Лівії, Геродот згадує пастушачі племена, котрі کوچують уздовж берегів Африки, і називає ще аммонійців, які живуть в глибині країни, в місцях, де багато хижих звірів. Аммонійці побудували знаменитий храм Зевса Аммонського, руїни якого були знайдені на північному сході Лівійської пустелі, за п'ятсот кілометрів від міста Каїр. Він детально описує також звичаї та устої лівійців і повідомляє, які в цій країні водяться тварини: змії страшної величини, леви, слони, рогаті осли (ймовірно, носороги), мавпи-павіани – «звірі без

голови, з очима на грудях», лисиці, гієни, дикобраз, дикі барани, пантери тощо.

За Геродотом, Лівію населяють два народи: лівійці та ефіопи. Але чи дійсно він подорожував цією країною? Історики в цьому сумніваються. Швидше за все, багато подробиць він записав зі слів єгиптян. Але безперечно, що він дійсно плавав до міста Тиру, у Фінікії, адже тут він надає цілком точні описи. Крім того, Геродот зібрав відомості, за якими склав короткий опис Сирії та Палестини.

Повернувшись ще молодим на свою батьківщину, в Галікарнас, видатний мандрівник взяв участь в народному русі проти тирана Лігдамиса і сприяв його поваленню. 444 року до н. е. Геродот був присутнім на Панафінейських святах і прочитав там уривки з опису своїх подорожей, чим викликав вселюднє захоплення. Наприкінці свого життя він подався в Італію, в Туріум, де й помер близько 425 року до н. е., залишивши по собі славу видатного мандрівника й ще більш видатного історика.

«Чи цінні для нас, людей, які живуть вже в XXI столітті, коли можна за допомогою комп'ютера та Інтернету облетіти всю земну кулю за кілька хвилин, праці Геродота?» – запитаєте ви. Господь наділив людину допитливим розумом, дав нам здатність роздумувати й вивчати навколишній світ. Геродот залишив нам величезний пласт особистих спостережень за життям народів старовини, а ми можемо вчитися на їхніх помилках і успіхах, пізнавати наше минуле, адже, як сказав один із великих мислителів: «Людина без минулого не має майбутнього», маючи на увазі не колишній вантаж, а здатність цінувати досвід і вчитися з його допомогою.

*«Людина
без минулого
не має май
бутнього»
(Грек Біркін).*

Олена Нікітіна

Як відновити розірвані стосунки

Щодня ми потрапляємо в конфліктні ситуації, адже живемо серед людей. І всі ми різні: у кожного є своя думка, позиція, виховання, культура, способи висловлення думок. Усе, що є чужим для нас, завжди викликає неприйняття й протидію. Наша натура не хоче приймати те, що незвичне, невідоме їй. Так виникають конфліктні ситуації.

Якщо ми повністю вивільнимо свої емоції та почуття, це може призвести до руйнування стосунків, адже зопалу можна наговорити зайвого, а загнаний в кут нашими емоційними випадами співрозмовник буде інстинктивно захищатися. Сварки виникають дуже часто і всюди – в сім'ї, на роботі, між друзями і просто в середовищі не-

знайомих нам людей. Чим ближча й дорожча нам людина, тим болючіше сприймається сварка і тим помітніше руйнуються взаємовідносини. Ми всі прекрасно знаємо, як болить душа, коли з кимось посваришся. Розбиту вазу зібрати та зробити такою, якою вона була до цього, вже неможливо. Чи можуть розірвані нами стосунки стати колишніми, повністю відновленими, якими вони були до сварки, чи залишаться шрами, тріщини, розчарування, недовіра до людей, «холодок» на все життя? Чи можливо не доводити конфлікти до стану війни й ворожнечі, а якщо це вже сталося, то як повернути те, що здається вже втраченим назавжди? Ці запитання нехай поставить собі кожен із нас, і пошуку відповіді на них ми й присвятили цю статтю.

Перш ніж засудити іншу людину, ухвалити їй вирок і відвернутися від неї, слід запитати себе: «А чи мої вчинки завжди правильні, чи є досконалим зразком для наслідування, чи не поведився я у своєму житті набагато гірше, ніж ця людина, чи не заслужив більшого осуду й покарання?»

Колись перші люди зруйнували стосунки з Богом, своїми діями і вчинками вони самі накликали на себе засудження та смерть. Чим відповів людству Бог? Люди згрішили, люди вчинили з Ним віроломно й несправедливо, але, незважаючи на це, Він зробив перший крок, щоб відновити стосунки і примирити їх із Собою. «Бог у Христі примирив із Собою світ». Таким чином, Він показав кроки до примирення кожному з нас.

КРОК ПЕРШИЙ: ВІН ПОЛЮБИВ

«Божя любов до нас виявилася в тому, що Бог послав Свого Єдиного Сина у світ, щоб через Нього жили. Любов не в тому, що ми полюбили Бога, а в тому, що Він полюбив нас і послав Свого Сина як примирення за наші гріхи» (1 Івана 4:9, 10). Люди завинили перед Богом, але Він не чекав, поки вони усвідомлять це та прийдуть до Нього, покаються в гріхах. Він став ініціатором відновлення стосунків і миру з людьми. Істинна любов завжди вимагає упокорення. Треба любити не зважаючи ні на що. Ми повинні мати незламне бажання поводити себе з людиною правильно незалежно від того, як вона до нас ставиться. Найбільше нам заважає налагоджувати стосунки, першими примиритися власна гордість: ми

боїмося, що нас визнають винними й неправими в спірній ситуації, вважатимуть «слабаками», якщо ми підємо миритися першими, зробимо перший крок назустріч. Але Господь називає щасливими тих людей, які творять мир, примиряються. «Блаженні миротворці, бо вони синами Божими названі будуть» (Матв. 5:9).

КРОК ДРУГИЙ: ВІН УПОКОРИВ СЕБЕ

«Але понизив Самого Себе, прийнявши образ раба, постав у подобі людини, і з вигляду був як людина; Він упокорив Себе, був слухняним аж до смерті, і до смерті хресної» (Филп. 2:7, 8). Прийшовши як людина на цю Землю і прийнявши смерть на хресті, Бог упокорив Себе, поважаю-

чи кожного з нас більше за Себе. Він спас мільйони й тисячі людських життів, відновив і поглибив стосунки між творінням та Творцем за допомогою Свого упокорення. Упокорення – це вияв поваги до людей, навіть якщо ми не згодні з їхньою думкою; це здатність за будь-якої конфліктної ситуації зберегти повагу до іншої людини й поважати її більше за себе. Упокорення – це здатність завжди бачити людину крізь призму Божого Слова, як образ і подобу Творця. «Упокорення – це здатність бачити себе такими, якими нас бачить Бог» (Хенрі Джакобсен).

Сам Господь навчає йти першими до кривдника, суперника, людини, котра має якісь претензії до нас, і миритися з нею. Христос першим простягнув гинучому людству руку спасіння й примирення. «Отже, якщо принесеш свій дар до жертovníка і там пригадаєш, що твій брат має щось проти тебе, лиши там свій дар перед жертovníком; піди спершу помиритися зі своїм братом, а тоді вже приходи і принось свій дар» (Матв. 5:23, 24). Жертovníк – це місце нашої зустрічі з Богом, де ми приносимо себе, свої потреби в молитві Йому й чекаємо не лише осуду за наші провини, але також і Його милості до нас. Бог прощає нас так само, як ми прощаємо інших людей, виявляючи до них терпіння, упокорення й повагу. Як же можна просити прощення, затаївши в серці ненависть та образу на свого брата? Якими б не були огидними вчинки, дії та слова нашого кривдника, не слід забувати про свою недосконалість і помилки, які є наслідком гріха в житті кожної людини.

КРОК ТРЕТІЙ: ВІН ПОСТРАЖДАВ ЗА НАС

Він постраждав за нас, щоб зруйнувати стіну, яку гріх спорудив між нами й Богом. «Бо й Христос один раз за гріхи постраждав, праведник за неправедників, аби привести вас до Бога; убитий тілом, але оживлений Духом» (1 Петра 3:18). Дуже важко прощати людину, яка повелася з нами несправедливо: зрадила, обдурила, виявила жорстокість чи насильство. Наше тіло й душа в цей момент страждають. Нам треба «померти», переступити через себе, пройти через хрест страждань, щоб

пробачити кривдника, дати йому шанс виправитися. Дуже важливо спробувати поставити себе на його місце, відчувати його біль – можливо, ми завдали йому більшого болю, ніж він нам? У діалозі дуже важливо не звинувачувати опонента, а висловлювати свої переживання, наприклад: «Мені боляче, що ти не розумієш мене; мені дуже неприємно, що ми не можемо дійти згоди». Тоді людина вийде з позиції самозахисту і, можливо, навіть зцілиться за допомогою наших душевних ран.

КРОК ЧЕТВЕРТИЙ: ВІН ПРОБАЧИВ

«Якщо ви страждаєте від несправедливості недоброті людини, пробачте її, а то буде дві недобрі людини» (Августин Блаженний).

Щоб відновити розірвані стосунки, нам необхідно пробачити людину, але не так, щоб постійно пам'ятати самим і нагадувати їй про минуле, а так, немов ніколи сварки й не було. «Як далекий від заходу схід, так Він віддалив від нас наші провини. Як жалює батько дітей, так Господь пожалівся над тими, хто боїться Його» (Псал. 102:12, 13). Коли Бог нас прощає, Він більше ніколи не згадає про наші погані вчинки, навіть якщо ми спіткнулися і повторили їх.

КРОК П'ЯТИЙ: ЩИРА РОЗМОВА

Господь завжди чекає від нас щиро-сердого зізнання, щирого жалкування про те, що сталося, і щирої розмови. «Якщо ж визнаємо свої гріхи, то Він, вірний і праведний, щоб простити нам гріхи й очистити нас від усякої неправедності» (1 Івана 1:9). Він завжди готовий підтримати нас, а якщо впали – простягнути руку допомоги й підняти, щоб ми могли встати і йти далі без самоосуду та ненависті до себе. Пам'ятаючи про Його доброту до нас, потрібно й нам намагатися виявляти таке ж доброзичливе ставлення до людей. Дуже важливо при з'ясуванні конфліктних ситуацій бути абсолютно чесними по відношенню до себе й об'єктивними до опонента. «...Відкинувши неправду, кожний говоріть своєму ближньо-

Упокорення – це здатність завжди бачити людину крізь призму Божого Слова, як образ і подобу Творця.





Всевишній хоче відновити життя кожної людини на землі, втішити й побудувати все зруйноване в ній знову.

Розбиту вазу склеїти неможливо, але відновити стосунки – повернути любов, дружбу, радість і щастя там, де залишилися одні уламки та руїни, – можна. У цьому допоможе Бог.



му правду, бо ми є членами одне одного» (Ефес. 4:25).

КРОК ШОСТИЙ: ЗАСУДЖУВАТИ ГРІХ, АЛЕ НЕ ГРІШНИКА

Аби виявити причину конфлікту, треба якомога стриманіше поспілкуватися з кривдником, не переносячи поганий учинок на людину, без криків, зневаги й докорів. «Найважливіше не розгніватися тоді, коли інша людина вже розгнівалася» (Гарольд Сміт), намагатися усунути причину конфлікту з вашого життя, а не саму людину, розірвавши з нею стосунки. Завжди краще з'ясувати стосунки з тими, хто в цей конфлікт залучений, не виносити його на загальне обговорення, тим самим проявивши повагу до того, з ким ми посварилися. Діючи так, ми застрахуємо себе від пліток і подальшого розпалу сварки. Важливо не починати з'ясування стосунків одразу ж під час сварки або після неї. Візьміть тайм-аут, щоб заспокоїтися, опанувати себе й мати можливість розсудливо поглянути на ситуацію, що склалася. «Гнівайтеся та не грішіть; на ложах своїх розмишляйте у ваших серцях, та й мовчіть... Жертви правди приносьте і надій-

тесь на Господа» (Псал. 4:5, 6). Тільки в спокійному, а не збудженому стані можна обговорити ситуацію, побачити й усунути причину, «налагодити мости» й податися в подальше спільне «плавання», життєвий шлях, допомагаючи й підтримуючи одне одного.

Отож, підведемо підсумки. Часто люди незаслужено й несправедливо кривдять нас, завдаючи болю та страждань. Причиною цього може бути те, що вони самі стали колись жертвою несправедливого відношення, їх колись хтось скривдив. Не маючи більше сил тамувати цей біль в собі, вони виливають його на інших у вигляді несправедливого ставлення. Поранені люди ранять інших, скривджені завдають болю, принижені принижують, а ображені ображають інших. Люди, по відношенню до яких хтось виявив жорстокість і насильство, часто жорстокі й несправедливі до інших. Гріх зламав і покалічив людину, тому ми постійно кривдимо й ранимо одне одного.

Господь Ісус Христос дозволив заподіяти Собі страждання й біль, випробувати всі найстрашніші муки, щоб забрати в нас усе негативне й дати натомість Своє, нове серце, сповнене миру й любові, співчуття до людей і пробачення, повністю зцілити наші зранені гріхом душі та серця. «Його ранами ви оздоровлені» (1 Петра 2:24). За кожен гріх людський, у тому числі й злі слова, образи, приниження, Христос заплатив Своєю смертю, і тепер Бог дає нам шанс стати новим творінням у Христі, жити звичайним життям у мирі з собою та іншими людьми, більше не нівечити своє життя й життя інших, але допомагати оточуючим подолати гріх.

У розірваних стосунках, суперечках, конфліктах і сварках ніколи немає переможця й переможеного, але завжди програють обоє. У народі кажуть: «Ламати – не будувати». Добрі стосунки складаються не за один день, для цього потрібні роки, а зруйнувати все побудоване можна впродовж однієї хвилини. Завжди цінуйте стосунки з людьми, які оточують вас. Розбиту вазу склеїти неможливо, але відновити стосунки – повернути любов, дружбу, радість і щастя там, де залишилися одні уламки та руїни, – можна. У цьому допоможе Бог.

Всевишній хоче відновити життя кожної людини на землі, втішити й побудувати все зруйноване в ній знову. Кожного, хто звернеться до Нього, Господь приймає і «...всі руїни його потішає, й обертає пустині його на Едем, його ж степ на Господній садок! Пробуватимуть в ньому утіха та радість, хвала й піснопіви» (Ісаї 51:3).

ДОВГИЙ ШЛЯХ ДОДОМУ...

АВТОБІОГРАФІЯ

Іван Ренковий

«Почуйте Мене, доме Яковів, та весь залишку дому Ізраїлевого,
яких від живота Я підняв, носив від утроби,
і Я буду Той Самий до старости вашої, і до сивини вас носитиму,
Я вчинив, і Я буду носити, й Я двигатиму й порятую!»
(Ісаї 46:3, 4).

Іван Олексійович Ренковий сам себе поетом не називає. Пише вірші для душі, про те, що йому близьке. Ми хочемо запропонувати вам, шановні читачі, цікаву розповідь автора про його нелегке життя, і познайомити з його віршами.

Я народився 9 січня 1949 року в простій селянській сім'ї на Харківщині, в селі Червоний прапор, а по-народному, просто — Лисиче.

Уздовж вервечки зелених балок, потопаючи в пишному убранні родючих садів, в два ряди простягалася низка простих, убогих українських хат, покритих соломною, черепицею та іншими найдоступнішими на той час матеріалами. Широкою зеленою вулицею з шумом, криками й веселим сміхом ганяла босонога сільська дівтора, задаючи тон живому сільському життю. Ось у такій обстановці, в старому глиняному будиночку під солом'яним дахом, у двох кімнатках з глиняною підлогою, без електрики, але серед благословенної природи й мешкала наша селянська сім'я з шести осіб: бабусі (маминої мами), батька, мами старшого брата та сестри й мене, наймолодшого в сім'ї. Природа, серед якої жила моя сім'я, була благословенням і радістю для мого дитячого серця, Божим притулком і розрадою у хвилини скорботи й переживань.

Іноді спадає на пам'ять образ маленького хлопчика в коротких штанцях, який крокує по росі босими ногами в місця, особливо дорогі для його очей, де ніхто не міг би перешкодити йому побути наодинці з дивною природою. У цьому хлопчикові я впізнаю себе, а заповітним місцем для моїх дитячих мрійень були схили й пониззя зелених балок. Як часто, розпластавшись на зеленому луго-

вому покриві, підклавши руки під голову та спрямувавши погляд в нескінченну синяву небес, що куполом нависла над землею, під тиху, заспокійливу музику невидимих цвіркунів, під спів птахів я занурювався в наївні дитячі мрії. У моїй дитячій свідомості народжувалися найзаповітніші казкові фантазії, і чомусь завжди тягнуло до зірок. Я мріяв про те, що одного разу до мене з якоїсь красивої далекої зірки зрине лицар на білому коні та відвезе на зовсім незнайому прекрасну планету, де немає зла і хвороб, кривдників і сліз, де батьки люблять одне одного і з любов'ю піклуються про своїх дітей, де ніхто й ніколи ні з ким не свариться, де панують лише любов і доброта.

Іноді я марив, що виросту й стану сильним, захищатиму свою маму і навчуся перемогти зло. Тішачись цими думками та забуваючи все недобре, я часто засинав серед пахучих лугових трав і кольорів, линучи в сновидіннях у реальність моїх фантазій. Ці трави й квіти часто були ліжком мого босоногого дитинства.

Сьогодні вже немає тієї колишньої краси луків і балок — вони поховані у хвилях нових споруджених ставків, які стали тепер надбанням окремих ділових людей, котрі займаються рибним бізнесом. Немає вже тих будиночків, немає односельців, немає того шумного села, в якому колись ритмічно пульсувало життя, що існує у пам'яті тих мешканців, котрі дожили ще до цих днів. Залишилися тільки одні могильні плити на кладовищі, де спить спокійним сном майже все село. І лише мовчазні розвалини українських хат свідчать про те, що тут колись, сповнене шуму,



сміху
й заду-
шевних
розмов,
вирувало
метушливе се-
лянське життя.

Важко ворухнути
минуле нашої сім'ї,
але про багато ре-
чей важливо було б
згадати.

Бабусю я пам'ятаю не
дуже виразно. Пригадую,
що вона була маленькою
та худенькою і часто трима-
ла мене, маленького, на руках
і співала мені колискові пісні.
Вона була віруючою баптисткою,
постійно хворіла й померла, коли я
закінчував перший клас. А дідуся по
мамі я ніколи не бачив, так само, як
і по батькові.

Батько був комуністом і працював
за місцем проживання, в колгоспі, а
до цього – в сусідньому селищі. Він
пройшов три війни: громадянську, бі-
лофінську й Вітчизняну, його нагоро-
ди досі зберігаються в мене. Великою
бідою для нього та всієї нашої сім'ї
було зловживання алкоголем.

Наша мама з тринадцяти років уже
на повну силу працювала на колгосп-
них полях, заробляючи мізерні гро-
ші для своєї сім'ї, де й втратила своє
здоров'я, а потім упродовж усього
подальшого життя не могла працюва-
ти за станом здоров'я, тому що мала
сильну гіпертонію. Усе її життя було
дуже важким. Коли їй було трохи біль-
ше двох років, її батька вбили місцеві
бандити. Мамі виповнився двадцять
один рік, коли почалася Вітчизняна
війна, вона в цей час вже була в шлю-
бі. Її чоловіка, а мого батька, мобілізу-
вали на війну. Молодшого маминого
брата, якому не виповнилося ще й
двадцяти, на її очах розстріляли нім-
ці, просто так, проходячи повз город,
на якому він у той час знаходився.
Дядько вже був готовий до хрещен-

ня у баптистській церкві, але не
встиг... Старший мамин брат,
котрий воював з німцями,
потрапив в оточення і жив-
цем згорів у танку.

Під час цієї війни, коли моя
бабуся була ще живою, один п'яний
німець, розбушувавшись, просто у
дворі маминого будинку почав стрі-
ляти в бабусю, але автомат дав осіч-
ку. Тоді він, розлютившись остаточно,
схопив сокиру, що знаходилась поруч,
і замахнувся на неї, але сокира якимсь
дивом раптом злетіла з топорища і
впала на землю. Не здійснивши своїх
намірів, німець з усіх боків підпалив
хату, і вона згоріла. Бабуся, мама і її
маленький син залишилися просто
неба. Невідомо, чим би все могло за-
кінчитися, але в цей час місцевий по-
ліцей, заламавши солдатів руки, ви-
вів його з двору і відвів геть. Я думаю,
це була Божя рука спасіння. Господь
не дав сатані відняти у мамі останню
допомогу й підтримку в той скрутний
час, інакше тоді вона б просто не ви-
жила. Після цієї події мама зі своїм
малюком, моїм старшим братом, і ба-
бусею стали жити в льосі. Німці часто
бомбували село, але все таки Божя
рука зберегла мою рідню від смерті.
Пережила мама і дві страшні голо-
довки. Те, що вона розповідала про ті
часи, що вони їли і як вижили, важко
піддається опису – волосся підніма-
ється й мурашки бігають по шкірі.

Та минув час. Залишилися позаду
страшні роки голоду, розвіялися гро-
зові хмари війни, повернувся з війни
поранений батько, почалося нове
життя. Згодом на світ з'явилася моя
сестра, а потім через два роки і я.

Коли померла бабуся, мама заміни-
ла її в церкві, прийнявши хрещення. На
той час мені йшов восьмий рік, а моїй
сестрі – десятий. Життя нас не ніжило, і
тому нам усім довелося пройти сувору
школу випробувань. Коли бабуся була
ще живою, вона водила мене з се-
строю у свою церкву та прищеплювала
любов до Бога, а коли вона померла,
її замінила наша мама. Вечорами ми
втрюх читали Біблію і співали псалми.
Так минали місяці, а мама знайоми-
ла нас з Богом, поєднуючи Його і нас
своїм добром, люблячим серцем, і ми
з кожним днем все більше й більше
прихилялися до Нього.

Але ось одного разу до нас додому
прийшли місцевий пастор, директор
школи і вчителі. Між ними й батьком

відбулася дуже неприємна бесіда,
сенс якої ми, як діти, важко розуміли.
Йому пригрозили, що якщо ми не за-
лишимо нашого Бога і Його церкву, то
його звільнять з партії, а нас відраху-
ють зі школи. Потім вони пішли. Я не
знаю, про що розмовляли наші бать-
ки, але відтоді батько заборонив нам
відвідувати церкву. Настали тяжкі для
нас дні. Та поступово ми з сестрою по-
чали коритися, обростати лушпинням
пропагованих на той час ідей «світло-
го майбутнього». Як пташенята, ще не
подорослішавши й не оперившись в
Істині, ми крокували в обійми невідомої
життєвої реальності. Поринувши в
цей світ, беручи участь в його повсяк-
денних баталіях, ми почали осягати
всі «принади» його грішних, егоїстич-
них і маячних принципів зі всіма його
аморальними засадами.

Сім'я ледве існувала. Жили в основ-
ному за рахунок родючого городу, не-
великого дворového господарства та
батькової пасіки. Я одягався в широкі,
не за зростом короткі бавовняні штан-
ці з підтяжками; з такої ж тканини був
і піджак, старенька, вицвіла від сонця
кепочка й дитячі кирзові чоботи чи
сандали. Зимовий одяг був, як завжди,
той же, але додавалося ще дешеве
суконне пальтечко та шапка. У цьому
одязі я пас корову, грав з друзями, в
ньому ж відвідував школу. Ходив я в
такому одязі до тих пір, поки він не
ставав для мене зовсім коротким і не
заношувався до дір. Про шкільну фор-
му, яку носили інші діти, я міг тільки
мріяти. Але щойно наставало довго-
ждане весняне тепло і майже до самої
осінньої прохолоди землі, я босоніж
протоптував свій шлях, віддаляючись
від свого дитинства. З-поміж іграшок
в моїй пам'яті залишився тільки гу-
мовий ведмедик з однією відірваною
лапкою, і один раз на кілька років мій
батько дозволяв собі купити недорогу
губну гармошку.

Я не хочу згадувати й писати про
взаємостосунки моїх батьків, мені
важко про це говорити, повірте. Одне
лише можу сказати з досвіду батьків-
ської сім'ї, та й мого особистого до-
свіду: дуже важко жити двом людям
з різними спрямуваннями під одним
дахом, і часто в шкільні роки, після
безсонних ночей, ми з сестрою майже
засинали на шкільних уроках.

Мама дуже любила нас. Любила
квіти, птахів, природу та свій году-
вальник-город. Цю любов до природи

мама прищепила й мені. Упродовж всього життя вона ночами в сльозах молилася за своїх дітей, щоб Бог достукався до їхніх сердець... і Господь почув її материнське серце, тільки шкода, що вона цього вже не побачила. Мама дуже любила Бога і вже перед смертю, будучи прикованою до ліжка з тиском 240, раптом підвелася на ліжку, сіла й заспівала псалми, а через три години вона почала задихатися, попросила батька й мою сестру швидше вивести її на свіже повітря. Потім вона померла у них на руках.

Час минав. У мене з'явилися дві дочки й онучки. Я жив, як і більшість, звичайним сімейним життям, зі своїми проблемами та турботами. Над своїм життям став замислюватися, коли мені виповнилося п'ятдесят років. У цей час я поламав ногу й довгими вечорами лежав на канапі наодинці з телевізором. Кожного вечора транслювали передачі духовного лідера харизматичної церкви Кеннета Коупленда та інших проповідників. Я згадав своїх бабусю й маму, котрі колись в мої дитячі роки заклали в мою свідомість перше пізнання Бога. До цього я йшов по життю в ногу зі світом, нічим не виділяючись з його безбожного середовища: був і жовтеним, і піонером, і комсомольцем. У комуністичну партію я не захотів вступати, хоча мені й пропонували, а потім пішов і з комсомолу, надивившись на всі їхні ідеї і наслухавшись гасел. Членом якої б організації тих років я не був – я ніколи не заперечував існування Бога, що б мені не говорили. Образ Бога часто спадав на мою пам'ять, особливо у важкі періоди життя. І ось, коли я почув проповіді Кеннета Коупленда, в моєму серці щось ворухнулося, неначе торкнулися струн давно забутої мелодії. Світ перекинувся, і я нібито став з голови на ноги, зайнявши правильну позицію, і, побачивши позаду все своє грішне життя, згадав все, чому вчили мене бабуся й мама. У моїй свідомості виникло запитання: «Куди я йду?», «А що ж далі?» У пам'яті пробігло все моє втрачене, безплідне жит-

тя, витрачене на дрібниці, повіяло нестерпною ностальгією, і я вперше за довгі роки безбожних поневірянь побачив себе тим, хто йде по хиткому мосту над прірвою духовної п'їтми. До мене знову повернулися ті почуття любові до Бога, які впродовж усіх цих років були приспані «мудрими віку цього» й ховалися в потаємному куточку серця. Пізніше я зрозумів, що мамині молитви були немарними й досягли Неба. Бог знову пробудив у моєму серці приспаний заклик предків. Я також згадав мрії дитинства про доброго лицаря на білому коні, який одного разу прийде й забере мене з цієї холодної землі на прекрасну Батьківщину. Тоді я збагнув, що цим довгожданим Лицарем і був Ісус Христос. Я детально не описуватиму пошук істинної Божої Церкви, адже я не в одній побував, але завжди почував себе як на чужині. Це довга історія. Після безуспішних пошуків я почав у молитвах, як умів, просити Бога привести мене в Його дім. А за кілька днів до мене додому прийшли люди з Церкви АСД, про яку я тоді ще й не чув, і запитали: «Ти хочеш прийти в істинну Божу Церкву?» Я відповів «так». Вони помолилися й пішли, зазначивши її адресу. Коли вони залишили мене, я раптом відчув таку ностальгію за домом Божим, якої не відчував упродовж свого прожитого життя. Я не міг дочекатися п'ятниці, а коли вона настала, прийшов у цей будинок. Не можу описати всього, що творилося в моєму серці, але коли мене там зустріли, я зрозумів, що повернувся додому, до Отця. 2 квітня 2000 року я уклав завіт з Богом. Про це я написав у своїх віршах. Відтоді в мене і з'явилося бажання їх писати.

Я написав небагато віршів, пишу їх нечасто, може, вони й не мають для читача значущості, але я намагався вкладати в них усю свою душу, все те, що було в мене на серці. Дуже люблю своїх дітей, онуків, сім'ю. Часто намагався писати вірші так, щоб торкнулися в їхніх серцях тих струн, які протягом довгих років дрімали в моєму серці, розплавити в них лід; іноді писав зі слізьми, але мені так і не вдалося пробудити в них ту ностальгію за Богом, яку відчув сам. Іноді наші стосунки в сім'ї викликають в моєму серці тугу й біль від страшного усвідомлення того, що я можу їх назавжди втратити. Я безсилий писати про це, а на

пам'ять мою спадає все та ж історія стосунків батька й мами і знову виникає одна й та ж пекуча думка: «Важко двом душам вжитися під одним дахом». Історія повторюється...

Маю лише одну надію – можливо, і вони, як колись я, повернуться «додому, до Отця», але вже після моєї смерті.

На цьому завершу розповідь про своє життя, хочу тільки додати кілька слів на той випадок, якщо виникнуть запитання: до чого тут природа, про яку я писав на початку, до чого тут мої рідні й близькі?

Через природу, через життя моїх рідних і близьких, ті обставини, котрі склалися в їхньому й моєму житті, через перше знайомство з Богом, яке прищеплювали мені моя бабуся та мама, і через круті повороти свого життя Господь відкривався мені в любові, турботі і в самій Своїй сутності. Багато разів, як і моїх рідних, Він спасав мене від невідвратної смерті.

Дорогі друзі, що б не трапилося з Вами у Вашому нелегкому житті – ніколи не залишайте Господа. «А Бог усякої благодаті, що в Ісусі Христі покликав вас до Своєї вічної слави, нехай тих, хто трохи постраждав, поновить; хай укріпить, хай зміцнить, хай твердо поставить! Йому слава і влада на віки віків! Амінь» (1 Петра 5:10, 11).

«А Бог усякої благодаті, що в Ісусі Христі покликав вас до Своєї вічної слави, нехай тих, хто трохи постраждав, поновить; хай укріпить, хай зміцнить, хай твердо поставить! Йому слава і влада на віки віків! Амінь»

(1 Петра 5:10, 11).



Молитва чуждая, святая...

О, молитва моя – дар бесценный, небесный,
Милость Божьей любви, исцеленья бальзам!
Это внутренний мир, зов святой, откровенный,
Вдохновенья исток, это ключ мой во храм.

Это духа полет, это веры рождение,
Луч надежды в ночи, облегчения вздох,
Это сила любви, светлых чувств пробуждение,
Это прощенный грех, это любящий Бог!

Это к Небу в мольбе возведенные очи,
Это вопль отчаянья среди смертных теней,
Это боль и страданье, тихий стон среди ночи,
Это крик раскаянья, это слезы скорбей!

Утешенья елей, первый шаг к очищению,
Жертва уст моих Богу, слов святых полнота;
Это к вечности путь, это дверь ко спасенью,
Это дух сокрушенный у подножья креста!

Это мост сквозь века, две руки через пропасть,
Разговор со Христом, телеграмма домой;
Это крылья мечты, ее звездная скорость,
Это крепкая нить между Богом и мной!

Это мощный поток, это сил обновление,
Вечный мир и покой среди бури и гроз;
Это счастья триумф, это пульса биенье,
Это суть христианства, это вера всерьез!

Это Богу поклон, это радость хваленья
В благодарном почтенье преклоненных колен;
Вознесенные руки, воли гордой смиренность;
Это значит, что в жизни время ждать перемен!

Ты – мой принцип духовный, родник совершенства!
Как могу без тебя я на пути устоять?
Ты – мой совести голос, мой Источник Блаженства,
Ты – мое достоянье, ты – моя Благодать!

О, молитва моя – арф небесных звучанье,
Струн серебряных звон в полуночной тиши!
Это исповедь Богу, это тайна признанья,
Это музыка сердца, это трепет души!



Трехангельская весть

Над ярко-лиловым Востоком
Восходит большая Заря,
Лучей Своих светлым потоком
Вселенского славит Царя.

Все ярче и ярче пылает,
Все больше и больше светло;
Восходит, и тьма отступает,
И в сумерки прячется зло.

С последнею вестью благою
Для рода, что страхом обьят,
Над страждущей, скорбной Землею
Три Ангела в небе летят.

Их тубы тревожно взывают
К живущим в последние дни,
Последнюю весть возвещают,
Даруя надежды огни:

“ – Убойтесь, греховные роды –
Звук ангельских труб протрубил;
Восстаньте, восплачьте народы –
Час судный над миром пробил...”

Трещат под тираном опоры,
И зыбко шатается трон,
К престолу прикованы взоры,
И в страхе дрожит Вавилон.

Царит в человеке сомненье,
Везде заблужденье, обман,
Стихии, пожар, наводненье,
И в храмах уснул истукан.

“ – О, роды людские, покайтесь
И Богу воздайте поклон,
Откройте глаза, просыпайтесь,
Низвергните идолов вон!

Покайтесь, и будет прощенье,
Падите к подножью креста,
Покайтесь, Бог даст вам спасенье,
Омытые кровью Христа!”

Иван РЕНКОВИЙ

Отшумели века...

Отшумели века грозой;
Над Голгофой встает заря,
Разгораясь над всей Землей,
Славит, спасшего мир, Царя.

Лишь надеждой одной живу,
Что меня Ты за все простил;
Не приемлю врагов молву,
Что напрасно Ты кровь пролил.

И хоть трудно порою мне,
Пусть я немощен, слаб и наг,
Я в любви Твоей, как в броне,
И ее не осилит враг.

Когда стынет от страха кровь,
Когда буря в моей судьбе –
Словно в крепости, вновь и вновь,
Укрываюсь, Господь, в Тебе.

Средь свирепых житейских волн
За спасительный круг держусь,
Он и силой, и славой полн,
Это Ты, мой родной Иисус.

Заболит ли дочь или друг –
Пред Престолом Твоим склонюсь,
И всегда исцелит недуг
Милосердный мой Врач – Иисус.

Если я потерял своих,
Если я им совсем чужой,
Я утешусь у ног Твоих,
Мне бы только побыть с Тобой.

Отче, Ты их за все прости,
Я за них в тишине молюсь,
Ведь от смерти, чтоб их спасти, -
На кресте умирал Иисус.

Может праздник еще придет –
Я увижу родных с Тобой;
Над землею заря взойдет
И наполнит наш дух хвалой.

Пусть седею, старею, пусть!
Верю, скоро Тебя дождусь;
Что мне старость и что мне грусть –
Вечность дарит мне мой Иисус!

Как безмерна Твоя благодать
И величье Твоей любви,
Не измерить ее, не понять,
Нет цены для святой крови!

Я признаться Тебе не стыжусь,
Что люблю всей душой, до слез,
Я обидеть Тебя боюсь,
Мой Спаситель, Иисус Христос.

Пусть летят, словно цвет, года –
К тьме духовной я не вернусь,
Ведь теперь мне горит всегда
Свет родимой Звезды – Иисус.

Знаю, скоро Ты вновь придешь;
Я мечтой лишь одной бодрюсь,
Что меня Ты к Себе возьмешь,
Мой единственный Друг, Иисус.



Что изберешь ты?

И будь ты царь, слуга или поэт,
А может пастырь, совершающий служенье,
Но все равно – заслуги всех прошедших лет
Не могут дать нам права на спасенье.

Бессмысленны все жертвы и дела
И даже жизнь, внесенная в оплату.
Ведь милость Божья нам спасение дала
Лишь по Его богатству благодати.

Бог отдал все, что было у Него,
Чтоб вновь восстановить гармонию с твореньем,
Открыть врата Небес и рая Своего,
Возлюбленным вернуть прекрасные владенья.

Что мог еще Он в жертву принести
Дороже жертвы собственного Сына?
Какую жертву, грешник? Рассуди,
Чтоб мог Любви ты принять Властелина.

О, грешный род, бесславящий Творца,
Что изберешь ты в жизненном итоге –
Благословенья славного Отца,
Или проклятия Вааловой дороги!?

И жизнь, и смерть Спаситель предложил.
Свободный выбор дан тебе, но все же...
Жизнь избери! Неужто зря ты жил!?
Благослови их, праведный, о, Боже!



Серця до серця



Професор психології Кембриджського університету якось запитав у своїх учнів:

- Чому люди, коли сваряться, кричать?
- Тому, що втрачають спокій, — сказав один.
- Але навіщо ж кричати, якщо інша людина знаходиться поряд з тобою? — запитав професор. — Не можна з нею говорити тихо? Навіщо кричати, якщо ти сердитий?

Студенти пропонували свої відповіді, але жодна з них не влаштувала професора. Врешті-решт він пояснив, чому це відбувається:

- Коли люди невдоволені одне одним і сваряться, їхні серця віддаляються. Для того щоб здолати цю відстань та почути одне одного, їм доводиться кричати. Чим сильніше вони гніваються, тим голосніше кричать. А що відбувається, коли люди закохуються? Вони не кричать, навпаки, говорять тихо. Тому, що їхні серця знаходяться дуже близько, і відстань між ними зовсім маленька.

А коли закохуються ще сильніше, що відбувається? — продовжував професор. — Не говорять, а тільки перешіптуються і стають ще ближчими у своїй любові.

Зрештою навіть перешіптування стає їм непотрібним. Вони тільки дивляться одне на одного і все розуміють без слів. Таке буває, коли поряд двоє люблячих людей.

Так от, коли сперечаєтесь, не дозволяйте вашим серцям віддалятися одне від одного, не вимовляйте слів, які збільшують відстань між вами. Тому що може настати день, коли відстань стане такою великою, що ви не знайдете зворотного шляху.